

FIȘA DISCIPLINEI**1. Date despre program**

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea “Alexandru Ioan Cuza” din Iași
1.2 Facultatea	Facultatea de Drept
1.3 Departamentul	Drept public
1.4 Domeniul de studii	Drept
1.5 Ciclul de studii	Ciclul I studii universitare - Licență
1.6 Programul de studii / Calificarea	Drept

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	MEDICINĂ LEGALĂ						
2.2 Titularul activităților de curs	Prof. dr. Bulgaru Iliescu Diana						
2.3 Titularul activităților de seminar	Conf. dr. Knieling Anton						
2.4 An de studiu	4	2.5 Semestru	7	2.6 Tip de evaluare	EVP	2.7 Regimul disciplinei	OP

* OB – Obligatoriu / OP – Opțional

3. Timpul total estimat (ore pe semestru și activități didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	3	din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	1
3.4 Total ore din planul de învățământ	42	din care: 3.5 curs	28	3.6 seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp					Ore
Studiu după manual, suport de curs, bibliografie și altele					30
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					10
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					10
Tutoriat					0
Examinări					8
Alte activități					0
3.7 Total ore studiu individual					58
3.8 Total ore pe semestru					100
3.9 Număr de credite					4

4. Precondiții (dacă este cazul)

4.1 De curriculum	
4.2 De competențe	

5. Condiții (dacă este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	
5.2 De desfășurare a seminarului/ laboratorului	

6. Competențe specifice acumulate

Competențe profesionale	C1. Înțelegerea termenilor de specialitate medico-legală, C2. Însușirea conceptelor de bază ale medicinei legale C3. Utilizarea cunoștințelor de medicină legală
Competențe transversale	CT1. Familiarizarea cu specificul medicinei legale, cu specificul muncii în echipă CT2. Utilizarea eficientă a tehnicilor de învățare și conștientizarea nevoii de formare continuă CT3.

7. Obiectivele disciplinei (din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general	<ul style="list-style-type: none">• Familiarizarea studenților cu specificul activității și documentelor medico-legale• Înțelegerea modului de funcționare a rețelei de medicină legală• Familiarizarea studenților cu rețeaua de medicină legală în vederea interpretării corecte a documentelor medico-legale• Inițierea în documentația medico-legală, formularea de obiective pentru expertizele medico-legale• Crearea pentru student a deprinderii de a evalua eficiența socială a spetelor judiciare (măsurile de siguranță, etc)• Identificarea situațiilor în care se poate solicita o autopsie medico-legală• Cercetarea la fața locului, activitate în echipă• Identificarea situațiilor particulare în timpul anchetei în ceea ce privește starea psihică a presupusului autor• Situațiile în care se poate solicita întreruperea/aminarea executării pedepsei privative de libertate
7.2 Obiectivele specifice	La finalizarea cu succes a acestei discipline, studenții vor fi capabili să: <ul style="list-style-type: none">▪ Explice termenii medico-legali▪ Descrie leziunile traumatice▪ Utilizeze noțiunile medico-legale▪ Analizeze mecanismele de producere a leziunilor traumatice▪ Aprecieze timpul de îngrijiri medicale pentru vindecarea leziunilor traumatice

8. Conținut

8.1	Curs	Metode de predare	Observații (ore și referințe bibliografice)
1.	Curs introductiv a. Definiția, obiectul de studiu al medicinei legale, istoricul specialității în funcție de evoluția sistemului probativ și cunoștințelor medicale b. Reglementarea legală a activității medicinei legale, rolul și valoarea probei medico-legale în justiție c. Organizarea medicinei legale în România d. Legătura medicinei legale cu ramuri ale dreptului e. Responsabilitatea juridică a medicului	Prelegere	2 ore referințe 1 (cap. I)

2.	Semiologie medico-legala a. Leziuni de violență: definiție, clasificări, evoluție, timp și modalitate de vindecare, efecte asupra vieții și sănătății. b. Modalitatea de descrierea și interpretarea a leziunilor de violență. c. Leziuni contuze ale părților moi, sistemului osteoarticular, organelor interne, dinți. d. Plăgi tăiate, înțepate, despicate ale țesuturilor moi și organelor interne e. Plăgi împușcate f. Plaga mușcată	Prelegere	2 ore referințe 1 (cap. II)
3.	Expertiza medico-legală a persoanei vii. Expertiza medico-legală traumatologică a. Criterii medicale de apreciere a gravității leziunilor de violență, infirmitatea, invaliditatea, punerea în primejdie a vieții prin leziuni de violență, pierderea de organ, pierderea de funcție b. Copilul maltratat – acoperire legislativă	Prelegere	2 ore referințe 1 (cap. I, II, XVII)
4.	Expertiza medico-legală a persoanei vii. Expertiza medico-legală psihiatrică a. Obiective în cauze penale, obiective în cauze civile: noțiunea de „discernământ”, noțiunea de „capacitate de exercițiu” b. Probleme medico-legale în psihoze și psihopatii	Prelegere	2 ore referințe 7
5.	Expertiza medico-legală a persoanei vii. Expertiza medico-legală sexologică a. Sexualizare defectuoasă: disgenezii gonadice, hermafroditism, transsexualism b. Abateri cantitative și calitative de la sexualitatea normală: disfuncția erectilă, incapacitatea de procreare a bărbatului, incapacitatea de coabitare a femeii, hipersexualitatea c. Perversiunile sexuale și homosexualitatea, incriminări juridice d. Violul incriminare juridică, obiectivare medico-legală; actul sexual cu un minor, incriminarea juridică a modificării genomului, a clonării și a ingineriei genetice e. transsexualism	Prelegere	2 ore referințe 4 (cap. XI)
6.	Problematika medico-legală în avort și pruncucidere a. Avortul – incriminare juridică, obiectivare medico-legală, expertiza medico-legală în avortul ilegal și avortul traumatic b. Pruncucidere – definiții, expertiza medico-legală pe cadavru a copilului, expertiza medico-legală a mamei (aprecierea semnelor și datelor nașterii, aprecierea stării de sănătate în timpul și imediat după naștere)	Prelegere	2 ore referințe 4 (IX, X)
7.	Identificarea în medicina legală a. Identificarea odontostomatologică, profilul genetic, identificarea pe schelet, pe cadavru, identificarea produselor biologice b. Aplicarea metodelor de identificare medico-legală în catastrofe c. Îmbinarea metodelor de identificare medico-legală	Prelegere	2 ore referințe 4 (cap. XIII)

	cu metodele criminalistice în omor		
8.	Expertiza medico-legală pe cadavru. Tanatologia medico-legală a. Definițiile și diagnosticul morții, agonia și etapele morții, b. sindroamele tanato-generatoare, c. legătura de cauzalitate în tanatogeneză	Prelegere	2 ore referințe 3 (cap. II, III)
9.	Expertiza medico-legală pe cadavru. Tanatologia medico-legală d. Tipuri de moarte e. Modificări cadaverice, reacții vitale, semne vitale, reacții supravitale, supraviețuirea, importanța medico-legală a stărilor agonale f. Aprecierea datei morții în medicina legală g. Autopsia medico-legală, exhumarea (reglementare juridică, obiective ale expertizei medico-legale pe cadavru). Intervenția expertului parte.	Prelegere	2 ore referințe 3 (cap. II, III)
10.	Expertiza medico-legală pe cadavru în moartea violentă prin factori mecanici Mecanismele de producere și leziuni specifice în: a. cădere și precipitare b. accidente de circulație c. alcoolul în accidentele de circulație: metabolizarea alcoolului etilic, determinarea alcoolemiei și efectul intoxicației etilice în momentul accidentului	Prelegere	2 ore referințe 1 (cap. XIX)
11.	Expertiza medico-legală pe cadavru în moartea violentă prin factori mecanici a. leziuni de violență tanatogeneratoare în traumatismele cranio-cerebrale, traumatisme toracice și ale organelor toracice, traumatisme ale membrilor, abdomenului și bazinului osos, traumatisme vertebro-medulare, traumatisme BMF.	Prelegere	2 ore referințe 1 (cap. III, VII, VIII, IX, XI)
12.	Expertiza medico-legală pe cadavru în moartea violentă prin factori mecanici a. Asfixii mecanice: fizipatologie, clasificare, leziuni specifice în spânzurare, ștrangulare, obstrucția orificiilor și căilor respiratorii, comprimare toraco-abdominală. Înecul. b. Împușcarea noțiunii de balistică, leziuni produse prin împușcare, probleme medico-legale în moartea prin împușcare, identificarea criminalistică a urmelor împușcării	Prelegere	2 ore referințe 1 (XIX)
13.	Expertiza medico-legală pe cadavru în moartea violentă prin factori fizici a. Arsuri, hipertermie b. Degerături, hipotermie c. Electrocuție – expertiza tehnică, leziuni și cauze tanatogeneratoare în electrocuție d. Tanatogeneza în modificările presiunii atmosferice e. Leziuni și tanatogeneza prin acțiunea diverselor radiații	Prelegere	2 ore referințe 2 (cap. I, II, III, IV)
14.	Expertiza medico-legală în moartea prin intoxicații. Moartea violentă prin factori biologici, psihici, terorism, tortură	Prelegere	2 ore referințe 2 (cap. VII, IX)

	<p>a. Definiții: intoxicație, toxic, drog, dependență, obișnuință, abuz de substanță, sevraj, toleranță</p> <p>b. Intoxicația mortală cu CO, substanțe methemoglobinizante, alcool etilic, metilic, barbiturice, morfină, cocaină, hașiș, amfetamine, LSD, acid cianhidric, arsen și produși de arsen, organoclorurate, organoforurate, mercur</p> <p>c. Intoxicația mortală cu ciperchi</p> <p>d. Tanatogeneza în înțepătura de albine și viesi, paianjeni, mușcătura de reptile</p> <p>e. Moartea violentă prin factori psihici</p> <p>Leziuni după actele de terorism, tortură</p>		
Bibliografie Referințe principale: <ol style="list-style-type: none">1. Bulgaru Iliescu D., Curcă G.C., Enache A., Scripcaru C. – <i>Tratat de traumatologie medico-legală, vol. 1, Ed. Timpul Iași, 2021</i>2. Bulgaru Iliescu D., Curcă G.C., Enache A., Scripcaru C. – <i>Tratat de traumatologie medico-legală, vol. 2, Ed. Timpul Iași, 2022</i>3. Beliș V. – <i>Tratat de Medicină Legală, vol. 1, Ed. Medicală, 1995</i>4. Beliș V. – <i>Tratat de Medicină Legală, vol. 2, Ed. Medicală, 1995</i> Referințe suplimentare: <ol style="list-style-type: none">5. V. Astarastoe, <i>Introducere in medicina legala pentru juristi</i>, 20076. Gheorghe Scripcaru, Vasile Astarăstoe, Călin Scripcaru, <i>Medicină legală pentru juriști</i>, Ed. Polirom 2005;7. Diana Bulgaru Iliescu, V Astarastoe, G Costea, L Oprea , <i>Expertiza medico-legală în psihiatria , abordare interdisciplinara</i>, Ed Timpul, 2012;8. Scripcaru Gh., Astărăstoe V., <i>Principii de bioetică, deontologie și drept medical</i>, Ed. Omnia Iași;9. Gheorghe Scripcaru, <i>Medicină legală</i>, Ed. Didactică și pedagogică, București, 1993;10. Ionel Groza, Vasile Astărăstoe, <i>Curs de medicină-legală pentru juriști</i>, Ed. C.H.Beck, București, 2007.			
8.2	Seminar / Laborator	Metode de predare	Observații (ore și referințe bibliografice)
1.	Prezentarea principalelor sectoare de activitate ale medicinei legale <ol style="list-style-type: none">a. expertiza pe cadavre în infracțiunile împotriva vieții, identificare a cadavrelor necunoscute, moarte subităb. expertiza persoanei vii (expertiză traumatologică, sexologică, psihiatrică, amânări de pedeapsă etcc. examene complementare (ex. clinice de specialitate, ORL, oftalmologice etc), examene de laborator (toxicologic, histopatologic, serologic, antropologic etc)	Explicare, exemplificare, studii de caz	1 ora referințe 2 (cap. III, XV)
2.	Prezentarea documentelor medico-legale	Explicare, exemplificare, studii de caz	1 ora referințe 2 (cap.I)
3.	Traumatologie medico-legala Scopul: obiectivele examinării medico-legale în expertizele medico-legale - analiza documentelor medicale și a raportului de expertiză medico-legală întocmit pe bază de documente medicale aparținând unei persoane traumatizate	Explicare, exemplificare, studii de caz	1 ora referințe 1 (cap. II)

4.	Traumatologie medico-legala Scopul: însușirea metodei de examinare, descriere și interpretare a leziunilor de violență la persoana vie	Explicare, exemplificare, studii de caz	1 ora referințe 1 (cap. II)
5.	Traumatologie medico-legala Scopul: aprecierea numărului de zile de îngrijiri medicale pentru vindecare în expertizele medico-legale – demonstrație pe cazuri	Explicare, exemplificare, studii de caz	1 ora referințe 1 (cap. II)
6.	Traumatologie medico-legala Scopul: efectuarea expertizei medico-legale traumatologice în accidente de trafic – demonstrație pe cazuri	Explicare, exemplificare, studii de caz	1 ora referințe 1 (cap. IV) referințe 2 (cap. VI)
7.	Traumatologie medico-legala Scopul: examinare medicală în stabilirea: <ul style="list-style-type: none">• virginității• viol• perversiune sexuală (pedofilie etc)• impotență de coabitare și procreere	Explicare, exemplificare, studii de caz	1 ora referințe 2 (cap. XV, XVI)
8.	Traumatologie medico-legala Scopul: efectuarea expertizei medico-legale traumatologice în traumatismele cranio-cerebrale	Explicare, exemplificare, studii de caz	1 ora referințe 1 (cap. XI) referințe 2 (cap. IV)
9.	Examen de laborator în practica medico-legală Scopul: examinarea persoanelor cu intoxicație etilică, calcularea alcoolemiei, metode de determinare a toxicelor pe probe recoltate de la cadavru și de la persoana vie	Explicare, exemplificare, studii de caz	1 ora referințe 1 (cap. IX)
10.	Autopsia medico-legală Scopul: - însușirea particularităților autopsiei medico-legale; obiectivele autopsiilor medico-legale	Participare la autopsia medico-legala	1 ora referințe 1 (cap. I) referințe 2 (cap. III)
11.	Autopsia medico-legală Scopul - aprecierea semnelor morții reale și a leziunilor tanatogeneratoare	Participare la autopsia medico-legala	1 ora referințe 1 (cap. I)
12.	Autopsia medico-legală Scopul: - interpretarea unui certificat constatator al decesului și al raportului de autopsie medico-legală	Explicare, exemplificare, studii de caz	1 ora referințe 2 (anexă)
13.	Autopsia medico-legală în decese produse de factori mecanici Scopul: interpretarea mecanismelor de producere al leziunilor, stabilirea cauzei de deces, completarea certificatului de deces	Participare la autopsia medico-legala	1 ora referințe 1 (cap. VI, VII)
14.	Autopsia medico-legală în decese prin asfixii mecanice Scopul: interpretarea mecanismelor de producere al leziunilor, stabilirea cauzei de deces, completarea certificatului de deces	Participare la autopsia medico-legala	1 ora referințe 1 (cap. III)

Bibliografie**Referințe principale**

1. Bulgaru-Iliescu D., Knieling A., Damian S. – *Medicină Legală – Lucrări practice, Editura "Grigore T. Popa" Iași, 2022*
2. Scripacru Ghe., Astărăstoae V., Scripcaru C. – *Medicina Legală pentru juriști, Ed. Polirom 2005*

Referințe suplimentare

3. Scripcaru Ghe., Scripcaru C., - *Medicina Legală pentru juriști, Ed. Cugetarea 1999*
4. Scripcaru Ghe., Ciornea T., Ianovici N. – *Medicină și Drept, Ed. Junimea 1979*
5. Beliș V., Naneș Constanța - *Traumatologia mecanică în practica medico-legală și judiciară, Ed. Academiei, București, 1985*
6. Beliș V. – *Îndreptar de practică medico-legală, Ed. Medicală București 1990*
7. Groza I., Vasile Astărăstoae V. - *Curs de medicină-legală pentru juriști, Ed. C.H.Beck, 2007*

9. Coroborarea conținutului disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității, asociațiilor profesionale și angajatorilor reprezentativi din domeniul aferent programului

- dobândirea de către studenți a unor cunoștințe teoretice și practice de medicină legală și legislație, utile în practica curentă
- recunoașterea mecanismelor tanato-generatoare în morțile violente
- recunoașterea semnelor de violență și interpretarea lor din punct de vedere medico-legal
- cunoașterea modului și a situațiilor de solicitare a expertizelor medico-legale la persoana vie: (traumatologică, psihiatrică, de filiație etc) și la cadavru (necropsie)

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere în nota finală (%)
10.4 Curs	Însușire corespunzătoare a cunoștințelor teoretice de specialitate medico-legale	Test grila plus subiect scris	75%
10.5 Seminar/ Laborator	Însușire corespunzătoare a cunoștințelor practice de specialitate medico-legale	Testare pe parcurs	25%
<ul style="list-style-type: none">• 10.6 Standard minim de performanță• Răspuns corect la cel puțin 50% din întrebările grilă• Participare la dezbateri la seminarul de Medicina Legală• Întocmirea unor ordonanțe de efectuare a expertizelor medico-legale la cazuri existente în IML• Examenle de restanță se pot susține cu refacerea activităților de seminar			

Data completării
17.09.2022Titular de curs
Prof. dr. Bulgaru Iliescu DianaTitular de seminar
Conf. dr. Knieling AntonData avizării în departament
23.09.2022Director de departament
Conf. univ. dr. Carmen Moldovan